
Pilene peker oppover for samfunnsmedisin

AKTUELT I FORENINGEN

LISBET T. KONGSVIK

lisbet.kongsvik@legeforeningen.no
Samfunnspolitisk avdeling

– Vi ønsker å profilere samfunnsmedisinen som et spennende breddefag og en interessant karrierevei. Det sier Tom Sundar, leder av Norsk samfunnsmedisinsk forening (Norsam).

KARRIEREVEI: – Norsam skal bidra til at samfunnsmedisinen blir en spennende spesialitet og en karrierevei som har appell til unge leger, sier Tom Sundar. Foto: Eli Skjennum

– *Hva er spennende med faget samfunnsmedisin?*

– Spennvidden i oppgaverepertoaret. Tradisjonelt var epidemiologi, smittevern og miljørettet helsevern de sentrale «søylene» i samfunnsmedisinen. I de senere årene har arbeidsområder som helsetjenesteorganisering og ledelse, samhandling, beredskap og samfunnssikkerhet fått økende innpass i faget. I tillegg har planarbeid i kommunene, i særlig grad knyttet til areal- og byplanlegging, fått større oppmerksomhet. Det skyldes blant annet folkehelseloven, som stiller tydelige krav om at vi skal tenke «helse i alt vi gjør».

– Et positivt trekk ved faget er at vi har sterke bånd til allmennmedisin og arbeidsmedisin. Felles for disse tre spesialitetene er at de er generalist-fag som utøves utenfor sykehus, og de har breddekompetanse som sitt varemerke. Så er det selvsagt noen store forskjeller mellom de tre spesialitetene. Forenklet kan en si at samfunnsmedisinen er befolknings- og gruppeorientert, mens allmennmedisinen er individorientert – og arbeidsmedisinen har både gruppe- og individperspektivet.

– *Hva er utfordringene for samfunnsmedisin fremover?*

– Siden Norsam ble etablert i 2005, har foreningen arbeidet systematisk sammen med Helsedirektoratet, Folkehelseinstituttet, universitetene og Legeforeningens spesialitetskomité for samfunnsmedisin for å få på plass en velfungerende kurs- og spesialistutdanning. På bakgrunn av de nye spesialistreglene, som kom i 2019, trengs det nå en gjennomgang av kursutdanningen og veiledningssystemet for spesialistkandidatene. Norsam vil også jobbe for å bevisstgjøre arbeidsgivere det ansvaret og forpliktelsen det er å være en utdanningsvirksomhet.

– En annen utfordring er å synliggjøre foreningen mer. Med om lag 400 medlemmer, er Norsam en nokså beskjedne forening i størrelse, men vi har som mål å bli en sterkere stemme både innad i Legeforeningen og i det offentlige ordskeftet. Dette gjelder områder som kvalitet i helsetjenestene, prioriteringer innen helse og ikke minst utvikling av spesialistutdanningen.

– *Hvilke nyvinninger innenfor samfunnsmedisin bør andre leger vite om?*

– Som andre spesialiteter er samfunnsmedisinen i endring. Vi må forholde oss til et informasjonssamfunn som utfordrer oss innen krisekommunikasjon og beredskapsarbeid. Vi må «være på» i sosiale medier, sørge for etterrettelig helseinformasjon og motarbeide desinformasjon. Derfor er det viktig å øve på uforutsette hendelser og på samhandling med politi, nødetater, sivilforsvaret og frivillige organisasjoner. Med andre ord, vi må være villig til å ta ledelsen og bruke informasjonsstrategier på en mer offensiv måte enn det vi er vant til eller lært opp til som leger. Det krever en hel del, men gjør jobben spennende.

– Jeg vil også peke på at samfunnsmedisinsk kompetanse er mer etterspurt nå enn før. Det er flere grunner til det, men to faktorer må nevnes:

Samhandlingsreformen og folkehelseloven. Begge kom i 2012.

Samhandlingsreformen har, på godt og vondt, fremtvunget nytenkning rundt gode og effektive pasientforløp. Folkehelseloven har løftet forebyggende og helsefremmende arbeid ut av kommunehelsetjenesten og opp på toppledernivå. Loven stiller krav om politisk forankring av folkehelsearbeidet; det skal være

«helse i alt vi gjør». Både samhandlingsreformen og folkehelseloven har fått oss til å tenke mer tverrsektorielt. Det preger også fagutviklingen i samfunnsmedisin.

– Er det spesielle problemstillinger innenfor samfunnsmedisin du ønsker å løfte frem?

– De siste ti årene har pilene pekt oppover for samfunnsmedisin. Flere tar spesialiteten og det er gledelig. For ti år siden var det kun noen få nye spesialistgodkjenninger per år. De siste årene har tallet økt til om lag 30 nye spesialistgodkjenninger per år. Denne positive trenden må vi støtte opp om. Høsten 2019 ansatte vi en kurskoordinator, Henning Mørland, som har et særskilt ansvar for å administrere kursutdanningen. Samtidig fortsetter vi samarbeidet med spesialitetskomiteen i samfunnsmedisin som ledes av Siri Helen Hauge, samt med andre relevante aktører for å videreutvikle spesialistutdanningen.

– Som Norsam-leder ønsker jeg at vår forening skal bidra til at samfunnsmedisin blir en attraktiv spesialitet og samtidig en karrierevei som appellerer til unge leger.

Publisert: 13. januar 2020. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 13. februar 2026.